

A váltás lényege a „nyugatias” és „keleties” környezetvilágban, hatásokban történő alapvető eltolódás, amelyről még nem tudjuk, hogy az amorfság milyen formáit hozza létre, csak azt valószínűsíthetjük, hogy másféléket. A Monarchia összeomlása a század elején modellizálta az általános omlást, amelyről Ferrero gondolatait idéztük. Egyben modellje a századvégi Közép-Európa omlásának is, miközben ez az omlás modellizál egy folyamatot is, az európai kultúrhistoria történetében. *Ugyanakkor* Európában fel erősödnek a kohéziós-integrációs törekvések. Vakok lennének azonban, ha ebben a fel erősödő európai egymáshoz tartozás-tudatban nem látnánk azt a világot elárastzó, a nagyobb erőközpontokból kiinduló globalizációs folyamatra adott választ is, amely új erőket és ellenerőket mozgósítva formálja majd a kiszámíthatatlan jövőt és hívja elő az új ismereteket.

Jól mondja a Szerkesztő. „Most – legalábbis reményeink szerint – nem egy közelgő vagy már be is teljesült tragédia árnyékában tesszük fel kérdéseinket. Abban sem hiszünk, hogy a régi gondolkodási-fogalmi készlet ma automatikusan működtethető.” Az új gondolatokhoz-fogalmakhoz vezető tradíció üzenete az, hogy valóban semmi sem őrzi meg alakját. De az is, hogy a szövevények, miközben az alakjukat változtatják, továbbra is élethelyzetek maradnak. Ennek a tapasztalatnak a kapuja a múltból nyílik a jövőre. Ezúttal Közép-Európa jövőjére. Az új talányok nem lesznek megfejthetetlenek, ha megőrizzük az európai kultúra alapját, a megismerést. De új illúziókat ne tápláljunk. A talányok megfejtése, a szellemi út nem jelenti a szövevénynek mint élethelyzetnek a szétbontását.

PAPP GYÖRGY: ERŐEGYENSÚLY